

Lea Bakić
Štefka Batinić

Hrvatski školski muzej, Zagreb

UDK 026:37](497.521.2)(091)
069:37](497.521.2)

Primljeno: 19. 2. 2021.

Prihvaćeno: 5. 3. 2021.

Stručni članak

PEDAGOŠKA KNJIŽNICA DAVORINA TRSTENJAKA HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA

Sažetak

U radu se daje kratak povijesni pregled razvoja Pedagoške knjižnice Davorina Trstenjaka Hrvatskoga školskog muzeja od njezinih početaka kao knjižnice Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora do suvremene muzejske i pedagoške knjižnice kao referentnoga mjesta i informacijske potpore brojnim istraživačima i institucijama u istraživanju različitih tema iz hrvatske školske i kulturne povijesti.

Ključne riječi: *Hrvatski školski muzej (Zagreb)*
Pedagoška knjižnica Davorina Trstenjaka
povijest knjižnice, knjižnični fond, 19. – 21. stoljeće

1. Uvod

Pedagoška knjižnica Davorina Trstenjaka Hrvatskoga školskog muzeja jedina je knjižnica u Hrvatskoj specijalizirana za područje školstva i pedagogije. Njezina je uloga dvostruka – s jedne strane to je središnja pedagoška knjižnica namijenjena široj javnosti, a s druge priručna muzejska knjižnica koja podupire stručni i znanstveni rad stručnih djelatnika. Hrvatski pedagoško-književni zbor građu za knjižnični fond počeo je prikupljati po svojem osnutku 1871. godine. Otvaranjem Muzeja “odmah se je uvidjelo, da k muzeju pripada i knjižnica, pak je upravni odbor odredio, da se knjižnica Hrv. pedagoško-književnoga zbora iz svoje dosadašnje sobe prenese u školski muzej i da uopće bude sastavni dio toga muzeja”. Tako se knjižnica od 1901. nalazi u sastavu

Zatvoreno spremište knjižnice

Muzeja, od 1967. pod njegovom upravom, a tek od 1986. u njegovu vlasništvu. Knjižnični fond formirao se većim dijelom zahvaljujući darovima pedagoških, književnih i drugih društava i institucija te istaknutih hrvatskih učitelja, u prvim je desetljećima znatnu potporu davao i Odjel za bogoštovlje i nastavu Zemaljske vlade za Hrvatsku i Slavoniju, a danas se primarno financira sredstvima osnivača Muzeja – Grada Zagreba. Uz knjige iz područja školstva i pedagogije, knjižnica čuva i vrijednu građu iz nacionalne povijesti, dječje književnosti (do 1945.) i odgojnih znanosti. Najstarija je knjiga *De rerum invento-ribus* iz 1590. engleskoga literata i povjesničara Polidora Vergilija. Na hrvatskom je jeziku najstarija knjiga *Usdasi Mandaljene pokornice* Ignjata Đurđevića iz 1728., izdana u Veneciji, a najstarija objavljena u Zagrebu *Gazophylacium* Ivana Belostenca iz 1740. godine. Znatna dio fonda čini i tekuća stručna periodika te referentna zbirka, a svu građu korisnici mogu koristiti u prostoru čitaonice. Jedina pedagoška knjižnica u Hrvatskoj vrelo je pedagoškoga znanja i kao takva nezaobilazno mjesto istraživačima povijesti hrvatskoga školstva i pedagogije te općenito hrvatske kulturne povijesti.

2. Povijesni razvoj Knjižnice Davorina Trstenjaka

Institucije koje je osnovao, knjige i časopisi koje je izdavao, zgrade u čijoj je izgradnji sudjelovao – sve to tijekom prvih 40-ak godina postojanja – legitimirali su Hrvatski pedagoško-književni zbor (HPKZ) u relevantnu strukovnu udrugu bez koje bi povijest hrvatske pedagogije i školstva bila siromašnija. Već na prvoj sjednici, održanoj 2. studenog 1871., planira se osnivanje knjižnice i zbirki.¹ U proljeće 1872. najavljuje se otvaranje čitaonice, a članovi Zbora obvezuju se donijeti pokoje novine (Zapisnik HPKZ-a, 29. 3. 1872.). Čitaonički sastanci trebali su se održavati svake subote.² Upućuje se zatim poziv domaćim i stranim nakladnicima da “za društvenu biblioteku znanstvenih knjiga po mogućnosti pošalju” (Zapisnik HPKZ-a, 1. 8. 1872.). Među prvima je reagirala Kraljevska zemaljska vlada, koja javlja da će poslati po jedan primjerak svih “školskih knjiga” koje su objavljene u njezinoj nakladi (Zapisnik HPKZ-a, 3. 9. 1872.).

1 “Čim se uredi knjižnica i sбирke, ustrojiti će se i čitaonica u koju mogu i ostali učitelji, koji nisu članovi pedagoškoga zbora, dolaziti, te društvene sбирke i novine rabiti, nu imat će poput pravih članova neznatni mjesečni prinesak za nabavljanje raznih novina i djela plaćati; osim toga imat će pravo kô članovi čitaonice u zajedničkom dogovoru zaključke glede čitaonice stvarati i čitaoničke poslove riešavati” (Zapisnik sjednice HPKZ-a, 2. 11. 1871.).

2 Do otvaranja čitaonice ipak nije došlo kako je planirano. Učiteljska čitaonica otvorena je tek 1890. u novosagrađenom Hrvatskom učiteljskom domu sa svrhom podupiranja općega i stručnoga obrazovanja svojih članova te unapređenja staleškoga duha i društvenosti. Bila je otvorena svakoga dana od 8 do 21 sat, a članovi, kojih je u početku bilo 40-ak, a 1900. čak 115, imali su na raspolaganju više od 60 časopisa i novina. U okviru Učiteljske čitaonice osnovan je 1901. Gospojinski klub učiteljica (Pleše, 1971b).

To je činilo jezgru fonda udžbenika, koji će tijekom druge polovine 20. stoljeća biti izlučen iz knjižnice i premješten u Zbirku udžbenika i priručnika.

Knjižnica je učiteljima bila iznimno važna. Skromna formalna izobrazba u tada još dvogodišnjim učiteljskim školama nije bila dovoljna za stručnu afirmaciju. “Učitelju je najglavnije njegovo ratilo knjiga i opet i opet knjiga”, piše Ivan Filipović, jer “učitelj bez knjige kopač je bez motike; knjiga mu mora biti njegova vječna drugarica, ona mu mora pripomagati, da nikada nezastari, da nikada neklone u mučnom ali svetom radu svom” (Filipović, 1870, 205). Stoga HPKZ odmah započinje svoju nakladničku djelatnost koja će mu omogućiti razmjenu publikacija s drugim nakladnicima, književnim i pedagoškim društvima te će i na taj način izgrađivati knjižnični fond. Njegovu početnu jezgru činile su knjige s izložbe učila održane u povodu Prve opće hrvatske učiteljske skupštine u kolovozu 1871. godine.

Učitelji, članovi HPKZ-a, u svojim se javnim istupima zalažu za osnivanje knjižnice. Tako je nakon izlaganja Ljudevita Modeca na skupštini slavenskih pedagoga u Beču 1873. donesena rezolucija u kojoj se među ostalim ističe da među prvim središnjim pedagoškim knjižnicama treba osnovati takvu knjižnicu u Zagrebu (Pleše, 1971a, 46). O uređenju knjižnice bilo je riječi i na 16. sjednici upravnoga odbora HPKZ-a. Raspravu je inicirao predsjednik Ivan Filipović, koji je za knjižnicu darovao 34 sveska niza *Pädagogische Bibliothek* Karla Richtera, a Marija Fabković poklonila je dvosveščano djelo *Devedeset i tri* Victora Hugoa koje je ona prevela (Zapisnik HPKZ-a, 28. 10. 1876.). Filipović je u prosincu priredio i nacrt pravilnika za rad knjižnice, koji je prihvaćen na redovitoj glavnoj skupštini HPKZ-a 31. prosinca 1877. godine.

Metodički priručnik za učitelje njemačkih škola u carsko-kraljevskim nasljednim zemljama priredio je Johann Ignaz Felbiger, glavni kreator prosvjetiteljske reforme školstva u Habsburškoj Monarhiji 1770-ih. Beč, 1776. (HŠM K1 2993)

Mlajši Robinzon, kajkavski prijevod djela *Robinson der Jüngere* J. H. Campea, jednog od predstavnika njemačkih filantropista – prosvjetiteljskog reformskog pedagoškog pokreta. Zagreb, 1796. (HŠM K2 3646)

Gojtba i obća učba, bečko izdanje udžbenika pedagogije za učiteljske škole svećenika i pedagoga Stjepana Novotnyja (1844.–1867.).
Beč, 1867. (HŠM K2 2772)

Napredak, prvi pedagoški časopis u Hrvatskoj, počeo je izlaziti 1859. godine. Zagreb, 1859. (HŠM K1 3396)

Teorija pedagogije ili nauk ob uzgoju, prvi pedagoški udžbenik Stjepana Basarićeka (1848.–1918.). Zagreb, 1876. (HŠM K1 1558)

Ustanove za upravljanje knjižnicom regulirale su način rada – dužnosti knjižničara, izradu knjižničnoga kataloga i uvjete posudbe (*Rad hrv. učiteljskih društava*, 1903, 88-90).

Među članovima Zbora izabrano je tko će se brinuti o knjižničnom fondu te je ta uloga pripala Mijatu Stojanoviću. Jedan od prvih uvjeta za nastanak knjižnice bio je i pronalazak prostora, pa je dobrotvor Mirko Kuković u Kukovićevoj ulici ustupio svoj stan u kojem se mogla početi uređivati knjižnica. Mijat Stojanović marljivo je prionuo knjižničarskom poslu, sredio je knjižni fond, ali se članovi nisu mogli njime koristiti jer još nije postojala knjiga u koju bi se evidentirale posuđene knjige. Velik broj knjiga nabavljen je nakon što je Zbor uputio apel izdavačima pedagoških i školskih knjiga da ustupe svoja izdanja knjižnici, a zauzvrat im obećao da će svaki dar oglasiti u svojem glasilu *Napretku* te dati svojim članovima na recenziju. Zbog dobroga odaziva nakladnika i ostalih darovatelja knjižnica je 1878. sadržavala 1073 naslova u 1525 svezaka i 8 rukopisa (Pleše, 1971a, 48). Povećanje broja knjiga iziskivalo je i primjereniji prostor, stoga se po preseljenju HPKZ-a u novoizgrađeni Hrvatski učiteljski dom 1889. predvidjela i zasebna prostorija za knjižnicu. Poslove temeljitijega sređivanja knjižnice Zbor je povjerio svojem članu Dragutinu Hircu, pod nadzorom člana upravnoga odbora Tomislava Ivkanca, a po uputama Ivana Kostrenčića, knjižničara u Sveučilišnoj knjižnici. U godinama koje slijede knjižnica se dopunjavala isključivo darovima, među kojima vrijedi spomenuti dar od nekoliko stotina knjiga Saveza hrvatskih učiteljskih društava kao i privatnu knjižnu građu istaknutih pedagoga Ljudevita Modeca, Stjepana Širole, Mirka Tkalca i utemeljitelja HPKZ-a Ivana Filipovića (Pleše, 1971a, 54).

Prostor knjižnice poprimio je novi izgled, nabavljene su posebne police s pretincima u kojima su knjige bile poredane po veličini te je knjižnica za javnost bila otvorena četvrtkom i nedjeljom od 11 do 12 sati.

Na glavnoj skupštini HPKZ-a 18. ožujka 1900. novoizabrani predsjednik Antun Cuvaj naglasio je svoju snažnu želju da se i u Hrvatskoj, kao u drugim europskim zemljama, podigne školski muzej. Ostvarenje te davne ideje članovi HPKZ-a svesrdno su podržali. U knjizi *Hrvatski školski muzej – njegov postanak i uređenje* (1902, 3) navodi se da je jedna od zadaća školskih muzeja prikazati “razvi-

Tekst za slikovnicu *Domaće životinje* napisao je učitelj Josip Milaković, a slike je izradio njemački ilustrator Heinrich Leutemann. Zagreb, 1885. (HŠM K2 3716)

tak školske književnosti pojedinih zemalja ili naroda, pa se zato u njima pribiraju sve školske učevne knjige od najstarijih vremena do danas, sabira se ovdje sva pedagoška literatura dotične zemlje, a povrh toga ćemo ovdje naći i biranija pedagoška djela inih naroda”. Tako je uoči samoga otvorenja Muzeja odlučeno da Zbor svoju knjižnicu prenese u buduću muzej, čime ona postaje njegovim sastavnim dijelom. Prvi knjižničar, usto i prvi kustos Hrvatskoga školskog muzeja, bio je učitelj u Zemaljskom zavodu za gluho-nijeme Josip Medved.

Knjižnica je bila podijeljena na dva dijela – historijski i moderni, a nalazila se u sobi br. V Hrvatskoga školskog muzeja. U historijskom dijelu nalazile su se sve tiskane školske knjige na hrvatskom jeziku koje su se koristile u pučkim (nižim i višim) školama i preparandijama, zatim domaće i strane pedagoške knjige, hrvatski pedagoški časopisi te tiskani školski izvještaji. U drugom dijelu, *modernom*, prikupljale su se knjige za usavršavanje učitelja, školske knjige koje ne služe u nastavi, strani pedagoški časopisi i dr. (*Hrvatski školski muzej*, 1902, 20-22).

Usljedila je veća revizija knjižne građe zbog nagomilavanja knjiga, ne samo znanstvenoga, pedagoškoga sadržaja nego i beletrističkoga. Izlučene knjige Zbor je darovao Hrvatskom učiteljskom konviktu, a veći broj primjeraka istih knjiga Sveučilišnoj knjižnici. Na jednoj od sjednica upravnoga odbora određeno je da se zabranjuje iznošenje rukopisa i rijetkih knjiga iz knjižnice osim uz odobrenje upravnoga odbora (knjige su se smjele čitati samo u Muzeju). U vrijeme prije Prvoga svjetskog rata oslabjela je briga za razvoj knjižnice, pa je knjižnični fond najvećim dijelom rastao darovima, pri čemu valja spomenuti dar Ljuboja Dlustuša, Antuna Cuvaja (173 knjige u 263 sveska) te djelo Ivana K. Tkalčića *Spomenici grada Zagreba* (Pleše, 1971a, 56).

Razdoblje između dva svjetska rata nepovoljno je za knjižnicu. Zbor je zbog nedostatka novčanih sredstava knjižnični prostor morao ustupiti studentima Više pedagoške škole u Zagrebu, a poslije je na korištenje prostor preuzeo IV. odsjek za nenamještene učitelje i učiteljsku omladinu zagrebačkoga učiteljskog društva *Jedinstvo* (Pleše, 1971a, 56).

Izveštaj o petnaestogodišnjem radu "Saveza hrvatskih učiteljskih društava" 1885.-1900. priredio je Josip Kirin. Zagreb, 1901. (HŠM K1 1588)

Peto godišće časopisa *Hrvatski učitelj* sadrži članke o povijesti školstva u Hrvatskoj i Slavoniji, Istri, Dalmaciji, Međimurju i Bosni i Hercegovini. Zagreb, 1925. (HŠM K3 5229)

Prvo godišće časopisa *Savremena škola* koji je pokrenuo i uređivao Zlatko Špoljar. Časopis je promicao ideje *pokreta radne škole*. Zagreb, 1927. (HŠM Ks 1191)

Nakon Drugoga svjetskog rata upravni odbor Zbora donio je zaključak da se knjižnica izdvoji iz sastava Muzeja te postane posebna radna jedinica. U to je vrijeme Zborom ravnao dr. Sigismund Čajkovac te knjižnici darovao 500 vrijednih i probranih knjiga, a za voditelja knjižnice 1947. postavljen je Antun Tunkl. Knjižnica je tada preseljena u prizemlje Hrvatskoga učiteljskog doma, opremljena novim drvenim policama i proširena vrijednim darom bivše Središnje učiteljske knjižnice grada Zagreba od 3800 knjiga te građom iz knjižnice bivšega Hrvatskoga profesorskog društva. Sljedeće godine Tunkl je izradio i novi pravilnik za rad knjižnice (Pleše, 1971a, 57-58). U povodu obilježavanja stogodišnjice rođenja učitelja, pedagoškoga i dječjega pisca Davorina Trstenjaka (1848. – 1921.) na svečanoj sjednici Zbora odlučeno je da knjižnica nosi njegovo ime.

Dvije godine prije ponovnoga otvaranja stvaralo se stručni abecedni katalog te je obrađeno 12 596 knjiga i 2550 časopisa. Povodom svečane proslave 80-godišnjice Pedagoško-književnoga zbora 28. prosinca 1951. knjižnica je napokon otvorena za javnost. Ubrzo se pojavio problem nedostatka prostora, pa su opet izlučene knjige koje sadržajem nisu pripadale u pedagošku knjižnicu ili su bile suvišan primjerak. Pristigle su i neke konkretnije novčane donacije, što je omogućilo zapošljavanje još jednoga knjižničara (najprije je tu dužnost obavljao Vilim Vukelić, nakon njega kratko Jelka Novak, a zatim Ana Malančec), te je Klub prosvjetnih radnika knjižnici ustupio jednu svoju prostoriju koja je iskorištena za čitaonicu. Hrvatski školski muzej 1953. prelazi pod gradsku upravu, a knjižnica ostaje još neko vrijeme pod upravom Zbora (Pleše, 1971a, 58).

Godine 1960. fond je imao 18 237 knjiga i 3879 časopisa te je opažen i znatan porast broja posuđenih knjiga i časopisa. Knjižnica se brzo dopunjavala novim naslovima, pa je Klub prosvjetnih radnika 1964. predao knjižnici još jednu manju prostoriju za odlaganje manje korištenih knjiga (Pleše, 1971a, 60).

Međutim, i nakon takva procvata i lijepoga funkcioniranja jedine pedagoške knjižnice u Hrvatskoj, ona slijedom nesretnih okolnosti u kojima je zaustavljen dotok novčanih sredstava opet doživljava udarac – Pedagoško-književni zbor morao ju je 1965. zatvoriti (Pleše, 1971a, 62). Rješenje za opstanak knjižnice našlo se 1967., kada je između Pedagoško-književnoga zbora i Hrvatskoga školskog muzeja sklopljen ugovor kojim je Muzej dobio dopuštenje za upravljanje knjižnicom. Nakon sređivanja fonda knjižnica je 1. travnja 1968. ponovno otvorena (Pleše, 1971a, 64). Muzej je 1986. postao vlasnikom knjižnice. Nažalost, iste je godine ponovno privremeno zatvorena za vanjske korisnike, a 1995., proširenija i sređenija, opet je otvorila vrata svojim korisnicima. Preuređen je prostor, povećan je broj polica za knjige te je uz dvije prostorije za spremište knjiga sada imala i čitaonicu s referentnom literaturom. Bilo je to sedmo po redu elementarno sređivanje fonda, koje je rezultiralo sljedećim:

- a) iz fonda monografija izlučena je i popisana periodika
- b) popisana je i smještena na odgovarajuće mjesto raritetna građa
- c) za administrativne je potrebe kompjutorski popisani veći dio fonda monografija (s mogućnošću pretraživanja i sortiranja prema zadanim kriterijima te izračunavanja vrijednosti fonda)
- d) iz knjižničnoga fonda izdvojeni su preostali udžbenici za Zbirku udžbenika
- e) prilikom popisa knjige se čiste od prašine i presigniraju (smještaj prema *numerus currens* unutar određenoga formata)
- f) izdvajaju se knjige za otpis.

S obzirom na svoju dvostruku ulogu – središnje pedagoške te muzejske knjižnice – u skladu s mogućnostima prikuplja se, obrađuje, čuva i daje na korištenje sljedeća građa:

- sve domaće omeđene i periodičke publikacije iz područja školstva i pedagogije (najnoviji naslovi, ali i stari ako ih knjižnica ne posjeduje)
- relevantne domaće knjige i časopisi iz područja znanosti srodnih pedagogiji
- relevantne strane knjige i časopisi iz područja pedagogije
- relevantna muzeološka literatura
- opći i stručni priručnici (rječnici, enciklopedije, leksikoni, bibliografije, jezični priručnici i sl.)

Priručnik za školu rada
Stjepana Zaninovića uz kratak teorijski dio sadrži primjere praktičnog školskog rada.
Zagreb, 1933. (HŠM K1 2318)

- najvažnija djela iz hrvatske povijesti i jezika
- knjige i časopisi za djecu i mladež te školska lektira.

Osnivanjem novih muzejskih zbirki – Zbirke školskih izvješća te Zbirke propisa i službenih publikacija u odgoju i obrazovanju – izlučuju se iz knjižničnoga fonda publikacije koje prema kriterijima sakupljanja pripadaju tim zbirkama. Knjižnica danas ima dva osnovna, fizički odvojena fonda – fond monografija i fond periodike. Pod posebnom je zaštitom oko 500 naslova raritetnih knjiga (izdanja do 1850.). U sklopu knjižničnoga fonda su i donacije knjiga iz ostavština darovanih Muzeju – na primjer knjige iz knjižnica pedagoga Mihajla Ogrizovića i Vladimira Poljaka te dječjih pisaca Mate Lovraka, Grigora Viteza i Nade Iveljić. Građa se obrađuje u programu K++.

Knjižna je građa važan segment cjelokupnoga fundusa Hrvatskoga školskog muzeja. Knjižnični fond bio je osnovom za stvaranje danas samostalnih muzejskih zbirki knjižne građe – Zbirke udžbenika i priručnika, Zbirke školskih izvješća i Zbirke propisa i službenih publikacija u odgoju i obrazovanju. Stoga je povezivanje dviju struka – knjižničarstva i muzeologije – nužan preduvjet kvalitetnoga rada muzejskoga knjižničara i kustosa u zbirkama knjižne građe. Knjižnična je građa u Hrvatskom školskom muzeju bila polazištem i osnovom niza izložaba, od kojih izdvajamo studijske izložbe s katalogima *Od slikovnjaka do Vragobe: hrvatske slikovnice do 1945.* (2001.) te *Zabava i pouka dobroj djeci i mladeži: hrvatski časopisi za djecu i mladež od 1864. do 1945.* (2004.).

Godine 2010. započet je projekt digitalizacije stare pedagoške periodike. Digitalizirano je više od 30 000 stranica časopisa *Napredak*, *Školski prijatelj*, *Hrvatski sokol*, *Hrvatski učitelj*, *Škola*, *Preporod* i *Školski vrt*. Fond stručne periodike iznimno je važna građa za proučavanje povijesti pedagogije i školstva jer sadržava kompletne nizove svih relevantnih hrvatskih pedagoških časopisa iz 19. stoljeća. S obzirom na to da je Hrvatski pedagoško-književni zbor bio nakladnik najpoznatijega dječjeg časopisa *Smilje* (1873. – 1945.), da je uz pedagoške izdavao i dječje knjige te da su dječji pisci u 19. stoljeću bili mahom učitelji, knjižnični fond obuhvaća i vrijednu zbirku dječjih knjiga i časopisa. Suvremena nabavna politika, nažalost, zbog brojnih ograničenja, ponajprije prostorne i financijske naravi, ne može slijediti takvu tematsku raznolikost i širinu u izgradnji fonda. Ona je u početku, uslijed nerazvijenosti mreže knjižnica te potreba i interesa učitelja, bila razumljiva i opravdana. Stoga je profil staroga knjižničnog fonda zanimljiv i kao odraz interesa učitelja toga vremena, njihovih stručnih uporišta i konačno njihova stručnoga doprinosa kao autora, prevoditelja i urednika.

Pedagoška knjižnica Davorina Trstenjaka Hrvatskoga školskog muzeja nadilazi zadaću specijalne muzejske knjižnice. Osim za stručne djelatnike Muzeja, ona je referentno mjesto i informacijska potpora brojnim istraživačima i institucijama u istraživanju različitih tema iz hrvatske školske i kulturne povijesti.

IZVORI

1. *Zapisnici sjednica Hrvatskoga pedagoškog-književnog zbora*. (1871-1872, 1876). Hrvatski školski muzej. Arhivska zbirka. HŠM A 597

LITERATURA

1. Batinić, Š. (1998). Nabavna politika i uređenje fonda Pedagoške knjižnice Davorina Trstenjaka. *Informatica Museologica*, 29 (1-2), str. 23-26.
2. Filipović, I. (1870). *Bečke pedagoške slike*. Zagreb: Tiskom Lav. Hartmana i družbe.
3. Hrvatski školski muzej. Knjižnica Hrvatskoga školskog muzeja. Dostupno na: <https://www.hsmuzej.hr/hr/sadrzaj/knjiznica> [4. 2. 2021.].
4. *Hrvatski školski muzej – njegov postanak i uređenje*. (1902). Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
5. Pleše, B. (1971a). *Sedamdeset godina Hrvatskog školskog muzeja 1901-1971*. Zagreb: Hrvatski školski muzej.
6. Pleše, B. (1971b). Učiteljska čitaonica. U: Franković, D., Ogrizović, M. i Pazman, D., ur. *Sto godina Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora i učiteljstva u Hrvatskoj 1871 – 1971*. Zagreb: Pedagoško-književni zbor, str. 294-298.
7. *Rad hrv. učiteljskih društava*. (1903). Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.

Lea Bakić i Štefka Batinić, Zagreb

CROATIAN SCHOOL MUSEUM'S DAVORIN TRSTENJAK EDUCATIONAL LIBRARY

Summary

The paper provides a brief historical overview of the development of the Croatian School Museum's Davorin Trstenjak Educational Library from its beginnings as a library of the Croatian Educational & Literary Assembly to its transformation into a modern museum and Educational Library, being a point of reference and providing information support to numerous researchers and institutions in their investigations of different topics within the Croatian schooling and cultural history.

Key words: Croatian School Museum (Zagreb)
Davorin Trstenjak Educational Library
Library history, library holdings, 19th-21st century